

De Kippetjes

Heb je al onze Kippetjes al ontdekt? Hier vind je ze nog eens op een rijte:

Het Kippetje dat de zee wilde zien
Kippetjes tussen de sterren
Kukel krijgt een broertje
Wie heeft de zon gepikt?

Op deze pagina vind je nog leuke extraatjes.

Hoeveel Kinderen hebben al eens een doodgewoon wit Kippetje gezien

in een doodgewoon kippenhok ergens achter op een erf? Kippenhokken in de achtertuin bestaan bijna niet meer. Op de kinderboerderij lopen kippen rond met sokken, kuiven of kale nekken, gekleurd en gespikkeld. Gewone kippen vind je vooral in de legbatterij en daar komen – gelukkig – zelden kinderen.

De boeken over 'De Kippetjes' geven kinderen de kans om gewone kippen te ontdekken. Hoe leven ze? Hoe zien ze eruit? Hoe zit het precies met de kip en het ei? En wat is de rol van de haan in het kippenhok? Maar niet alleen dat...

Schrijver *Christian Jolibois* en illustrator *Chirstian Heinrich*

schreven en tekenden het kippenleven met veel humor, dubbele bodems, een echt verhaal en ook nog een beetje geschiedenis erin. Kinderen kunnen erom lachen en van leren. De volwassenen moeten onwillekeurig glimlachen bij het voorlezen/lezen van 'De kippetjes'.

Schrijfster *Thea Dubelaar*

maakte de Nederlandse teksten voor 'De kippetjes'. Kijk maar eens op haar website:

www.theadubelaar.nl

In de volgende teksten geven we per boekje een overzicht van de personages, een Leeskraker en achtergrondinformatie. In de Leeskraker vind je de woorden uit het boekje die best wel moeilijk zijn om te lezen. Als je ze op voorhand kan 'kraken', gaat het lezen van de boekjes vlotter.

De achtergrondinformatie is leuk om na het lezen met je kind of leerling door te nemen. Ze onthullen enkele dubbele bodems en geven wat cultuur mee.

HET KIPPETJE DAT DE ZEE WILDE ZIEN

WIE IS WIE?

Karmen

Pedro

papa en mama Karmen

Christoffel Colombus

Vuurhaan

Kukel

LEESKRAKER

aalscholver

zoiets

nichtjes

donker

springt

schreeuw

Christoffel

Colombus

Amerika

kapitein

ontbijt

speciaal

horizon

indianen

mais

gelukkig

afscheid

glinsteren

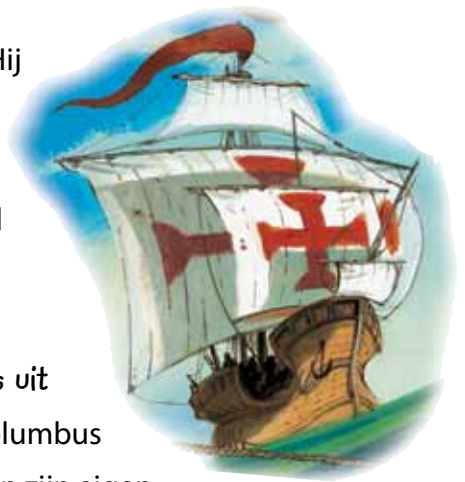
ACHTERGRONDINFORMATIE

Hoe zit dat precies met Columbus en De Kippetjes?

Karmen, een nieuwsgierig kuiken, trekt gewoon in het heden de wijde wereld in. Maar ergens midden op de oceaan raakt ze verdwaald in de tijd en komt ze de mini-vloot van Christoffel Columbus tegen. Zoiets mafs lijkt volkomen vanzelfsprekend in de boeken over De Kippetjes.

Christoffel Columbus werd in 1452 geboren in Genua.

Hij is dus een Italiaan en heette Cristoforo Colombo. Hij werkte heel lang voor de Spaanse koning en stierf op 20 mei 1506 in het Spaanse Valladolid. Vroeger werd je naam aangepast als je in een ander land ging wonen. Christoffel Columbus werd in Spanje Cristobal Colón genoemd.

De schepen uit de tijd van Columbus zagen er heel anders uit

als onze tankers, containerschepen of cruiseboten. Columbus

vertrok met drie boten: twee Karvelen, de Pinta en de Niña en zijn eigen

kraak de Santa Maria. Het leven aan boord was heftig tijdens storm en regenweer, maar oersaai in windstille periodes. Een kippetje dat midden op zee neerstort op het dek was dus een welkome afleiding en een lekkere verandering van spijs. Er waren toen geen koelkasten, dus al na een paar dagen op zee was er geen vlees meer en aten de zeelui alleen nog maar knollen, bonen, scheepsbeschuit en eventueel vis als ze die te pakken kregen.

De Santa Maria van Columbus was een kraak,

een groot schip. Er voeren ook nog twee caravela (Portugees) oftewel karvelen mee.

Een karveel is een klein snelzeilend schip.

Christoffel Columbus wist dat de aarde rond was

en hij wilde een kortere weg vinden naar India en China. Daarom ging hij naar het westen. Maar de bemanning was nogal ongerust. Er waren toen nog veel mensen die dachten dat de wereld misschien toch wel plat was. Hoe langer het duurde voor ze

land tegen kwamen, hoe meer de bemanning begon te twijfelen. Want stel je voor dat de aarde toch plat was en dat ze over de rand zouden vallen...

Na 70 dagen ontdekte Columbus op 12 oktober 1492 Amerika. Maar in 'De kippetjes' ontdekte Karmen natuurlijk Amerika. Omdat zij hoog in het kraaiennest haar ei legde, zag zij als eerst land.

Karmen legt het ei van Columbus,

maar ze heeft het niet uitgevonden. Het verhaal gaat dat Columbus te gast was bij de kardinaal Mendoza net nadat hij Amerika had ontdekt. De kardinaal zei

dat het eigenlijk niet zo moeilijk was geweest om Amerika te ontdekken. Iedereen had dat gekund. Columbus vroeg toen aan alle mensen aan tafel om te proberen een gekookt ei rechtop te zetten. Iedereen probeerde het, maar het lukte niemand. Toen pakte Columbus een ei, tikte het aan de ronde kant op tafel zodat het daar plat werd en zetten het ei rechtop.

'Kijk,' zei hij tegen de kardinaal, 'iedereen kan dat, maar alleen ik kom op het idee!'

Nu betekent 'het ei van Columbus'

een eenvoudige oplossing voor een moeilijk probleem.

In Amerika ontdekte Columbus mensen die heel anders waren

dan de mensen uit Europa. De indianen. Zo noemde Columbus die mensen op het nieuwe continent, omdat hij dacht dat hij in India was geland. Maar dat bleek een vergissing. We noemden de indianen ook wel roodhuiden omdat ze zich insmeerden met een rood papje gemaakt van de zaden van de orleaan of roucouplant om zich te beschermen tegen de zon en tegen de muggenbeten. Daardoor kleurde hun huid koperrood. De rode kippetjes hebben waarschijnlijk allemaal roucouzaadjes gegeten.

KIPPETJES TUSSEN DE STERREN

WIE IS WIE?

Karmen

Vuurhaan

KuKel

Pedro

Blater

Saturnus

Venus

juf Kwantum

Galileo

LEESKRAKER

blikkeren
schitteren
opschieten
zo'n
twinkelding
grijnst

precies
's nachts
verdrietig
Galileo
astronoom
zichzelf

telescoop
meegebracht
alstublieft
vreselijk
misschien
minuut

ACHTERGRONDINFORMATIE

Vallende sterren zie je niet vaak, behalve in de nacht van de vallende sterren. Eens per jaar komt de meteorenzwerm van de Perseïden langs de aarde en is er zo'n nacht. Dan regent het sterren.

Leg een matras buiten neer, kruip in een warme slaapzaak en kijk je ogen uit. En vergeet niet om elke keer een wens te doen.

Galileo Galilei was een sterrenkundige of astronoom.

Hij werd in 1564 in Pisa (Italië) geboren. Hij is bekend geworden door zijn telescoop waarmee hij de sterren bekeek. Vaak wordt gedacht dat hij de sterrenkijker heeft uitgevonden, maar dat is niet zo. De eerste, eenvoudige kijker heette een Hollandse kijker omdat die in 1608 was uitgevonden in Middelburg door Lippershey of Sacharias Jansen. Die kijkers werden gebruikt tijdens veldslagen om te zien wat de vijand in de verte deed. Galileo kocht zo'n Hollandse kijker op de markt en verbeterde hem.

Hij maakt de kijker zo scherp dat hij door die telescoop de maan, de sterren en de planeten duidelijk kon zien. Hij zag dat de aarde om de zon heen draait. Copernicus had dat ruim honderd jaar eerder ook al ontdekt, maar niemand wilde hem geloven. Totdat Galileo kon laten zien dat het echt waar was.

Galilei ontdekte dat de maan niet mooi glad is,

maar dat er kraters zijn op de maan. Hij zag ook dat de Melkweg een verzameling sterren is en dat rond Jupiter vier heldere manen draaien.

Galileo kon de dingen goed uitleggen. Hij maakte een tekening waarop je kunt zien dat de maan altijd rond is, maar dat je soms alleen een sikkeltje ziet doordat de zon dan op de achterkant of de zijkant van de maan schijnt.

Het sterrenbeeld van de vos bestaat echt.

De officiële naam is Vulpecula (vosje). Soms wordt hij ook wel het vosje met de gans genoemd.

Op www.kuuke.nl/alle-sterrenbeelden/vulpecula-vosje.html staat een tekening waarop je kunt zien waarom ze dat sterrenbeeld zo hebben genoemd: hij lijkt op een vos met een dode gans in zijn bek.

Is er iets levends in de wijde sterrenhemel?

Zolang er mensen naar de sterren kijken, zolang zijn we al op zoek naar een teken dat er iets levends is daarboven. Pas geleden hebben de wetenschappers voor het eerst sporen van leven gevonden in stukken steen die vanuit het helaal op de aarde terecht zijn gekomen. De fossielen (afdrukken in stenen) zijn piep en piepklein en heel primitief. Maar toch zijn ze erg belangrijk en interessant, omdat het de eerste keer is dat de mens sporen heeft gevonden van buitenaards leven.

Voorlopig zijn er dus nog geen groene ruimtekippen die op aarde kunnen landen. Maar we kunnen wel al vast op een heldere nacht naar het vosje kijken. En misschien knipoogt de helderste ster in het sterrenbeeld Vulpecula.

KUKEL KRIJGT EEN BROERTJE

WIE IS WIE?

Karmen

Vuurhaan

Kukel

Pedro

Blater

Hanenkam

Pick en Nick

Karamel

LEESKRAKER

eieren

dankjewel

zachtjes

eindelijk

moois

nieuwe

prachtige

Pick en Nick

bijzonders

gevaarlijk

kunstjes

voorzichtig

eindelijk

liaan

irritant

tevoorschijn

thuis

gelukkigst

ACHTERGRONDINFORMATIE

Er kunnen alleen kuikens uit een ei komen als

er een haan bij de kippen is en als een kip de tijd krijgt om het ei uit te broeden natuurlijk. Als je een ei weg haalt uit het kippenhok, komt er dus geen kuikentje. Een ei moet drie weken lang warm blijven. Daarom blijft de moederkip de hele tijd op de eieren zitten. Haar lichaamstemperatuur is 41 graden. Al die tijd eet en drinkt ze bijna niets. Als er geen haan in het hok is, kunnen de kippen toch eieren leggen. Dat heet een onbevucht ei, maar uit zo'n ei kan nooit een kuikentje komen.

Tweelingkuikens

Soms zitten er twee eidooiers in een ei. Dan zouden er tweelingkuikens uit het ei kunnen komen. Maar in één ei is niet genoeg ruimte voor twee kuikens en ook niet genoeg te eten. Daarom komen er nooit twee kuikens uit één ei.

Een kuiken is een nestvlieder

Het kleine bolletje dons rent meteen zelfstandig rond. Het heeft nog wel de warmte van zijn moeders vleugels nodig. En het kruipt ook graag tegen andere kuikens aan om lekker warm te blijven.

Elke vogel kan het ei van een ander uitbroeden

Pedro de aalscholver doet dat met het ei van Karmen. Maar in de natuur komt het ook echt voor. De koekoek broedt nooit haar eigen eieren uit. Ze legt ze stiekem in het nest van andere vogels en wacht gewoon tot die het broedwerk hebben gedaan.

Kippen zijn intelligente dieren.

Ze kunnen van 100 andere kippen onthouden waar ze zijn. Ze snappen wat het gevolg is van de dingen die ze doen. Ze kunnen boos worden en aardig blijven. Ze kunnen samen werken. Ze hebben net zo veel verstand als een heel jong kind.

Kippentaal

Er zijn tussen de 30 en 40 kippenwoorden die allemaal iets anders betekenen. Kippen

kunnen heel goed met elkaar communiceren. Een moederkip praat al met de kuikens als ze nog in het ei zitten. De kuikens antwoorden dwars door de eierschaal heen. De kleintjes verstaan dus wat hun moeder zegt.

Kippen hebben drie verschillende waarschuwingssignalen. Een voor gevaar uit de lucht. Een voor gevaar op de grond. En een blij signaal om de anderen te waarschuwen dat ze eten hebben gevonden.

Het is dus maar goed dat Kukel regelmatig gaat praten met zijn broertje (eigenlijk zijn zusje) in het ei. Anders had Karamel nooit leren praten.

Egels eten geen Kippeneieren

Egels zijn insecteneters, maar ze eten ook kleine dieren, slangetjes, vruchten en eieren. Die eieren moeten wel klein zijn. Een kippenei is te groot voor de bek van een egel. Egels hebben tussen de 8000 en de 9000 stekels. Af en toe vallen die stekels uit, maar ze blijven gemiddeld anderhalf jaar zitten.

Egels kunnen heel goed tegen slangengif. Ze kunnen 45 keer meer gif verdragen dan andere dieren die net zo groot zijn. En als je hem een hoeveelheid arsenicum geeft waarvan 25 mensen dood zouden gaan, dan blijft de egel gewoon leven.

De getekende Kippetjes

lijken als twee druppels water op levende kippen. Bijna alles in dit boek zou echt kunnen gebeuren.

Op zijn kips natuurlijk.

Broodkruimels?

Hoe komen de broodkruimels in het bos. Door Klein Duimpje natuurlijk. Je ziet hem en zijn broertjes nog net in de verte verdwijnen.

De schreeuw van Kukel

op bladzijde 7 lijkt heel veel op een schilderij van de Noorse schilder Edvard Munch. Zijn schilderij heet 'De schreeuw' maar in het Noors heet het 'Skrik'

WIE HEEFT DE ZON GEPIKT?

WIE IS WIE?

Karmen

Vuurhaan

Kukel

Pedro

Blater

Hanenkam, Scharrel,
Nieshaan, Kokkerel

Karamel

Groenkop

Etienne en Joseph
Montgolfier

(+ gewoon vernoemd: Krieltje, Troela, Pluim, Lieverkip)

LEESKRAKER

kleintjes

borst

ochtend

kraaien

zonnenschijn

Engels

Chinees

Italiaans

ongerust

dooier

gekletst

treurig

vechten

enge

Montgolfier

Joseph

Etienne

juichen

ACHTERGRONDINFORMATIE

Hanen Kraaien

om te laten zien wie de baas is. Meestal kraaien ze 's morgens bij het opkomen van de zon. Als ze alleen zijn kraaien ze maar één keer. Maar als er in de buurt andere hanen kraaien, dan wordt het een wedstrijdje wie het vaakst, het hardst en het mooist kan kraaien. De winnaar is degene die het langst blijft kraaien. Een jong haantje kraait voor het eerst als hij drieënhalve maand oud is.

Een haan wil de baas zijn

over zijn eigen groep kippen. Andere hanen mogen daar niet in de buurt komen. Als een jonge haan dat toch waagt, wordt hij venijnig gepikt en weggejaagd. Dit heet de pikorde. Wie het hardste pikt en het beste vecht is de baas.

Hanen lokken hennen

met een lekker hapje. Een hen is een vrouwelijke kip. Een haan die iets extra lekkers vindt, eet dat niet zelf op maar maakt een klokkend geluid om de hennetjes te lokken. Als niet één hen naar hem toe komt om het lekkers mee te pikken, dan eet de haan het zelf op.

De eerste heteluchtballon

werd gemaakt door de broers Montgolfier, Joseph Michel en Jacques Etienne. Toen de broers een keer bij het haardvuur zaten zagen ze dat hun hemd opbolde door de warme lucht die er onder kwam. Zo kwamen ze op het idee van de heteluchtballon.

Vader Montgolfier was papierfabrikant.

De broers hadden dus papier zat en dat kwam goed van pas. Hun eerste ballon maakten ze door de buitenkant van een linnen zak te beplakken met papier en dat papier in te smeren met aluin waardoor de zak luchtdicht werd. Ze maakten een vuurtje van wol en stro en vulden de zak met rook, want ze dachten dat de rook de zak omhoog zou duwen. In werkelijkheid was het natuurlijk de hete lucht die de eerste ballon op 4 juni 1783 omhoog duwde. Het ding vloog 10 minuten en kwam 2 km verderop weer neer.

Aluin

ziet eruit als hoekige, brokjes wit glas. Je kan het oplossen in water. Maak van ijzerdraad een hartje en omwindt dat met wit garen. Doop dat in het water met de opgeloste aluin. Laat het drogen en doop en het hartje nog drie keer in het aluin water. Het draad wordt dan bedekt met een laagje aluin dat glinstert als kristal.

Vroeger gebruikte mannen een staafje aluin als ze zich hadden gesneden met scheren. Ze smeerden het wondje in met aluin waardoor het bloeden meteen stopte.

De Zonnekoning Lodewijk de 16de wilde de ballon zien.

Op 19 september 1783 gaven de broers Montgolfier een demonstratie in Versailles, de tuin van het koninklijk paleis. De ballonvaart werd gehouden met een azuurblauwe ballon die ter ere van de koning was versierd met Franse lelies en een zon. Er hing een mandje onder met daarin een schaap, een eend en een haan. De vlucht duurde acht minuten. Toen scheurde de ballon door een harde windstoot en stortte 3,5 km verderop neer. Alle dieren overleefden.

De eerste mens die met een ballon de lucht in ging was Jean-François Pilâtre de Rozier, een natuurkundige. Hij stapte op 15 oktober 1783 in het mandje van een heteluchtballon die wel de lucht in ging maar niet weg kon vliegen, want het ding zat vast aan twee touwen.

Karamel, Blater, Kukel en Groenkop

zitten dus in een ballon die echt heeft bestaan. Dat is het grappige van de kippetjes. Veel van wat ze meemaken is op de een of andere manier echt gebeurd.

Midzomer

Op 21 juni is het de langste dag van het jaar. Voor die dag komt de zon elke dag een beetje vroeger op en gaat elke avond een beetje later onder. Na de 21ste worden de dagen weer korter. Op 18 juni zou de zon dus al heel vroeg op moeten komen. Helaas, bij de kippetjes komt de zon dan nog steeds helemaal niet op!

Zonnebloemen

draaien hun bloemen steeds naar de zon. 's Morgens staan ze naar het oosten gericht waar de zon opkomt, om 12 uur staan ze naar het zuiden te kijken en 's middags draaien ze met de zon mee naar het westen waar hij onder gaat.

